

Målnummer:	Ö878-91	Avdelning:	
Domsnummer:	SÖ623-92		
Avgörandedatum:	1992-11-12		
Rubrik:	En person har försatts i konkurs på ansökan av kronofogdemyndighet, vilken som grund för ansökan åberopat en av norsk skattemyndighet fastställd skattefordran. Sedan konkursbeslutet överklagats har i HD upplysts, att skattedebiteringen undanröjts. Fråga om Riksskatteverket ägde till stöd för bestridande av besvären i stället åberopa vissa inhemska fordringar å skatt m m.		
Lagrum:	2 kap. 6 § konkurslagen (1987:672)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none">• NJA 1988 s. 110• NJA 1982 s. 641		

REFERAT

Norska staten ansökte genom kronofogdemyndigheten i Hallands län, Varbergskontoret, vid Varbergs TR om att D.E., som uppgavs vara mantalsskriven i Kungsbacka kommun och ha förfallna skatteskulder i Norge, skulle försättas i konkurs.

D.E. bestred att TR:n var rätt forum, att han hade en skatteskuld i Norge och att han var på obestånd.

TR:n (t f rådmannen Petersson) meddelade slutligt beslut d 28 dec 1990, i vilket D.E:s foruminvändning avvisades och TR:n i själva saken anförde följande: Regeringen har genom förordning 1982:909 föreskrivit att ett avtal d 9 nov 1972 mellan bl a Sverige och Norge om handräckning i skatteärenden med vissa senare ändringar och tillägg skall gälla för Sveriges del. Enligt artikel 13 i avtalet skall beslut i skatteärende, som enligt lagstiftningen i en av de avtalsslutande staterna är exigibelt (indrivningsbart) i denna stat, erkännas som exigibelt i annan avtalsslutande stat.

I ärendet föreligger en framställning från Oslo kemnerkontor i Norge till skattefogden i Oslo om indrivning hos D.E. av restskatt och avgifter för inkomståret 1986 om 363 091 norska kr. I framställningen uppges att skattebeloppen preskriberas d 1 jan 1991. I framställningen intygas att skatten är förfallen till indrivning i Norge. Skattefogden har vidarebefordrat framställningen till Riksskatteverket och därvid bestyrkt att framställningen är undertecknad av behörig myndighet.

Riksskatteverket har upplyst att skattefogden i Oslo samtyckt till att D.E. försätts i konkurs och bemyndigat kronofogdemyndigheten att inleda konkursförfarande mot honom (jfr artikel 15 i nämnda avtal).

Konkursansökningen inkom till TR:n d 4 dec 1990.

Av utredningen i ärendet framgår att D.E., enligt utredning som kronofogdemyndigheten avslutat d 6 nov 1990, befunnits sakna utmätningsbara tillgångar.

Eftersom D.E. ej förmått visa annat skall han anses insolvent.

TR:n försätter D.E. i konkurs.

TR:ns beslut meddelades i TR:ns mål K 216/90.

D.E. yrkade i telefax i HovR:n för Västra Sverige att konkursen K 290/90 skulle hävas.

HovR:n (hovrättsråden Melin och Björnberg samt t f hovrättsassessorn Eriksson) anförde i protokoll d 29 april 1991 bl a: HovR:n utfärdade d 14 febr 1991 ett föreläggande enligt 52 kap 6 § RB för D.E. att i flera avseenden komplettera sin besvärstalan. Föreläggandet har ej kunnat delges D.E..

Från TR:n, som d 25 april 1991 avskrivit konkursen K 216/90, har inhämtats upplysningen att en konkurs med nummer K 290/90 inte finns registrerad.

På grund av vad sålunda förekommit finner HovR:n ej skäl till vidare prövning av besvärstalan.

HovR:n avskriver målet från vidare handläggning.

D.E. (ombud dr A.F.) anförde besvär och yrkade att HD med undanröjande av det överklagade beslutet skulle upphäva det av TR:n d 28 dec 1990 meddelade beslutet att försätta honom i konkurs. Han framställde därjämte vissa ytterligare yrkanden.

Riksskatteverket yrkade, att besvären - såvitt avsåg konkursbeslutet - skulle lämnas utan bifall.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Rümer, hemställde i betänkande att HD skulle meddela följande beslut: Skäl. Som grund för sitt yrkande att konkursbeslutet skall undanröjas har D.E. anført, att Oslo ligningskontor d 26 juli 1991 i sin helhet undanröjt den honom tidigare påförda restskatten.

Riksskatteverket har som grund för sitt bestridande anført, att D.E. har restförda skulder om 1 346 kr, som samtliga var förfallna till betalning vid tidpunkten då kronofogdemyndigheten i Varberg ingav sin konkursansökan. D.E. häftar vidare i skuld till enskild borgenär med ett belopp om 223 717 kr.

Beslut om försättande i konkurs har ingripande rättsliga och ekonomiska verkningar för en konkursgäldenär. Han har därför ett befogat intresse av att också, sedan konkursen avslutats, få sin talan prövad i sak och alltså kunna få beslutet om försättande i konkurs upphävt. HovR:n har därför inte ägt avskrivna målet innan D.E. getts tillfälle att komplettera sin besvärstalan (jfr NJA 1988 s 110).

I förevarande mål har under handläggningen i HD framkommit, att Oslo ligningskontor i beslut d 26 juli 1991 upphävt den D.E. påförda restskatten till följd varav någon skuld till norska staten inte kvarstår. Den vid tidpunkten för konkursansökans ingivande åberopade grunden för D.E:s insolvens synes därför ha upphört.

Riksskatteverket har häremot invänt, att D.E. har andra skulder, som vid nämnda tidpunkt var förfallna till betalning och att D.E. på grund härav alltjämt måste anses vara insolvent. De av Riksskatteverket nu åberopade skulderna är uppenbarligen fordringar, som Svenska staten anser sig ha på D.E.. Visserligen har HD godtagit att samma borgenär i mål om försättande i konkurs för sin behörighet åberopade annan fordran (se NJA 1982 s 641); detta medgivande kan emellertid inte innebära, att en borgenär, vars egen grund för gäldenärens försättande i konkurs bortfallit, till stöd för sin talan får åberopa annan borgenärs fordran, som tidigare inte varit föremål för prövning. Detta

förfarande skulle strida dels mot principen om instansordningen dels mot partsbehörigheten och är därför oacceptabelt.

Med hänsyn till det anförda och till omständigheterna i övrigt kan inte anses visat, att D.E. är på obestånd.

D.E:s yrkande, att HD skall förordna ombud för honom, är inte av beskaffenhet att kunna prövas av HD.

Eftersom D.E:s övriga yrkande inte kan hänföras till något av HovR:n fattat beslut, som är överklagbart, kan det inte tas upp till behandling.

Slut. HD, som upphäver HovR:ns beslut att avvisa där anförda besvär om försättande i konkurs av D.E., återförvisar målet för vederbörlig behandling i HovR:n.

Övriga av D.E. framställda yrkanden i HD avvisas.

HD (JustR:n Vängby, Heuman, Lind, Törnell och Lambe, referent) fattade följande slutliga beslut:

Skäl. Det i HovR:ns beslut angivna förhållandet att konkursen avskrivits under besvärsmålets handläggning i HovR:n kan inte leda till att besvärsmålet lämnas utan prövning (se NJA 1988 s 110). Om HovR:ns avgörande är att förstå så att avskrivningsbeslutet grundats på att D.E. ej kunnat nås för delgivning av föreläggande att komplettera besvärslagan föreligger ett rättegångsfel. Detta kan utgöra skäl för att undanröja det överklagade beslutet och återförvisa målet till HovR:n för prövning i sak. Denna möjlighet bör dock icke utnyttjas om felet utan väsentlig olägenhet kan avhjälpas i HD (50 kap 28 § och 55 kap 15 § 2 st RB och SOU1938:44 s 543).

Genom sina inlagor till HD har D.E. numera givit ett underlag som möjliggör en prövning i sak. Förutsättningar föreligger att företa denna prövning i HD.

I HD är ostridigt att den fordran som låg till grund för konkursansökningen numera bortfallit (beslut av Oslo ligningskontor d 26 juli 1991). Det är alltså klarlagt, att kronofogdemyndigheten i Hallands län, som ingav konkursansökan, ej var behörig att med stöd av den norska statens uppgivna fordran söka D.E. i konkurs. Riksskatteverket har i HD gjort gällande att kronofogdemyndigheten likväl varit behörig att ansöka om konkurs, då D.E. vid tiden för konkursansökan var restförd hos kronofogdemyndigheten för bötesmedel och vägtrafikskatt till svenska staten om tillhoppa 1 346 kr.

Som framgår av NJA 1982 s 641 är en konkurssökande borgenär oförhindrad att i högre instans åberopa annan fordran till stöd för sin behörighet än som åberopats vid konkursdomstolen. Då Riksskatteverket i detta fall företräder två olika borgenärer - norska staten och svenska staten - finns däremot ej utrymme för Riksskatteverket att nu åberopa fordringarna å bötesmedel och vägtrafikskatt.

Med hänsyn till det anförda skall konkursbeslutet upphävas.

HD:s avgörande. Med undanröjande av överklagade beslutet upphäver HD TR:ns beslut att försätta D.E. i konkurs.

Sökord: Konkurs; Skattefordran

Litteratur:
